

Dosarul nr. 2ra-2257/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Roman Pascari)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Liuba Pruteanu, Virgiliu Buhnaci, Maria Guzun)

ÎNCHEIERE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” și s-a menținut hotărârea din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care s-a respins ca fiind tardivă acțiunea depusă de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct”,

constată:

La 28 noiembrie 2017, societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” (denumirea prescurtată SRL „Autotransconstruct”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 22 noiembrie 2013, Andronic Veaceslav a înaintat acțiune împotriva SRL „Autotransconstruct” cu privire la încasarea salariului restant și a altor plăți salariale. Astfel, acesta fiind un litigiu de muncă, urma a fi examinat în mod prioritar și de urgență, conform art. 192 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Însă, din cauza unor incidente de procedură, printre care abținerea de la judecată declarată de magistratul cui i-a fost repartizată cauza spre examinare, neexpedierea copieii cererii de chemare în judecată și a citației, depunerea acțiunii reconvenționale, examinarea litigiului a început abia la 11 august 2014, cu întârziere de 10 luni. Mai mult decât atât, ședințele de judecată au fost amânate sub diferite pretexte, iar SRL „Autotransconstruct” nici nu i-a fost comunicată data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată, cauza fiind examinată în absența sa.

Prin hotărârea din 04 mai 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea depusă de Veaceslav Andronic și s-a respins acțiunea reconvențională depusă de SRL „Autotransconstruct”.

Nefiind de acord cu hotărârea din 04 mai 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, la 04 iunie 2015, SRL „Autotransconstruct” a declarat apel împotriva acesteia. Însă, peste 3 luni de la declararea apelului, prin încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cererii de apel nu i s-a dat curs, acordându-i-se termen pentru a prezenta cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat, ședința de judecată fiind stabilită pentru data de 09 decembrie 2015. Astfel, examinarea cauzei în ordine de apel a durat un an și prin decizia din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Autotransconstruct” și s-a menținut hotărârea din 04 mai 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău.

Prin încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de SRL „Autotransconstruct” împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În această ordine de idei, reclamanta a relevat că procedura judiciară de examinare a litigiului de muncă a durat pe parcursul a 4 ani, din anul 2013 până în 2017, fiind tergiversată nejustificat, or, speța nu prezintă o complexitate sporită și nu a necesitat audierea martorilor.

Respectiv, SRL „Autotransconstruct” a opinat că statul este vinovat de faptul că procedura judiciară nominalizat a fost excesiv de îndelungată, circumstanță care a compromis eficiența și credibilitatea justiției. Or, autoritatea judecătorească nu a întreprins nici un efort în sensul accelerării procedurii.

Astfel, reclamanta a invocat că prin acțiunile pasive ale autorității judecătorești i-a fost cauzat un prejudiciu moral, care-l estimează la suma de 800 000 de lei, adică câte 16 000 de lei pentru fiecare lună de tergiversare a examinării cauzei. Or, în accepțiunea sa, această sumă reprezintă o satisfacție echitabilă prejudiciului ce i-a fost cauzat.

Reclamanta SRL „Autotransconstruct” a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului său la judecare în termen rezonabil a litigiului de muncă intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Andronic împotriva SRL „Autotransconstruct”; încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 800 000 de lei, cu titlu de satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat prin încălcarea acestui drept; și examinarea cauzei, în instanțele de toate jurisdicțiile, în absența sa.

Prin hotărârea din 25 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, (f.d. 97, 99-105) acțiunea depusă de SRL „Autotransconstruct” s-a respins ca fiind tardivă.

Prin decizia din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 123, 124-129) s-a respins apelul declarat de SRL „Autotransconstruct” și s-a menținut hotărârea din 25 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Prima instanță și instanța de apel și-au întemeiat soluțiile adoptate pe dispozițiile art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (2), art. 4 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești; art. 271 din Codul civil; art. 112

alin. (1), art. 113 alin. (1), art. 116 alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă.

În consolidarea soluțiilor sale, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și Curtea de Apel Chișinău au reținut că, în condițiile speței, începutul curgerii termenului de 6 luni de adresare în instanța de judecată în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 a început să curgă la 18 mai 2017, adică ziua imediat următoare datei calendaristice când a fost emisă încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție.

Astfel, reclamanta SRL „Autotransconstruct” a înaintat acțiunea civilă cu omiterea termenului de prescripție instituit la art. 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011. Or, cererea de chemare în judecată a fost predată oficiului poștal la 28 noiembrie 2017, însă termenul limită de a depune cererea de chemare în judecată a fost data de 20 noiembrie 2017, ora 24.00.

La 11 septembrie 2018, SRL „Autotransconstruct” a declarat recurs împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 132-135).

În motivarea recursului au invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, deoarece a examinat cauza în absența reprezentantului SRL „Autotransconstruct”. Mai mult decât atât, instanța de apel nici nu a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, fapt ce i-a încălcat dreptul de a participa la proces și de a face uz de drepturile procedurale garantate la art. 56 din Codul de procedură civilă.

La fel, recurenta a menționat că instanța de apel nu a soluționat cererea sa întocmită în temeiul art. 12² din Codul de procedură civilă privind solicitarea Plenului Curții Supreme de Justiție de a emite un Aviz consultativ vis-a-vis de modul de aplicare a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 în partea termenului de adresare în judecată.

În privința soluției instanțelor inferioare, SRL „Autotransconstruct” a considerat drept eronată ipoteza precum că, în speță, termenul urmează a fi calculat începând cu ziua imediat următoare datei calendaristice când a fost emisă încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție. Or, această încheiere i-a fost adusă la cunoștință abia la 31 mai 2017. Prin urmare, publicarea încheierii Curții Supreme de Justiție pe pagina web nu-i este opozabilă, deoarece conform Codului de procedură civilă nu avea obligația de a se informa de pe pagina web despre rezultatul examinării recursului. Astfel, termenul de adresare în instanță urmează a fi calculat din data comunicării fizice, *de facto*, a încheierii din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție, care în speță a avut loc la 31 mai 2017.

În această ordine de idei, recurenta SRL „Autotransconstruct” a solicitat emiterea unui Aviz consultativ de către Plenul Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 în partea termenului de adresare în judecată; admiterea recursului, casarea deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de SRL „Autotransconstruct”.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
 - a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
 - b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
 - c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
 - d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Prin prisma art. 434 în alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs atestă că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul

termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată SRL „Autotransconstruct”, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului acestuia de a ataca hotărârea judecătorească.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță. Astfel, nu poate fi acceptat argumentul recurenteii precum că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, deoarece a examinat cauza în absența reprezentantului SRL „Autotransconstruct”, căruia nu i-a fost comunicată data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată. Or, din analiza cererii de chemare în judecată rezultă în afara oricărui dubiu rezonabil că SRL „Autotransconstruct” a solicitat *inter alia* examinarea cauzei în absența sa.

Astfel, se desprinde faptul că, prin prisma art. 56 coroborat cu art. 206 alin. (1) din Codul de procedură civilă, SRL „Autotransconstruct” a făcut uz de dreptul său procedura de a solicita instanței judecătorești examinarea cauzei în lipsa sa.

Prin urmare, este incertă critica SRL „Autotransconstruct” precum că, examinând cauza în absența reprezentantului acesteia, instanța de apel i-a îngădit posibilitatea de a face uz de drepturile procedurale. Or, însăși recurenta a solicitat acest fapt.

La fel, este lipsit de fundament și argumentul precum că instanța de apel nu i-a comunicat data, ora și locul examinării cauzei, deoarece din materialele cauzei rezultă că, la 24 mai 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa SRL „Autotransconstruct” citația, prin care a informat-o despre faptul că ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 05 iunie 2018, ora 10.00 în sala 7 de la etajul 2 din sediul Curții de Apel Chișinău, amplasat pe str. Teilor, 4, mun. Chișinău (f.d. 116). Deopotrivă, la 20 iunie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa SRL „Autotransconstruct” citație repetată, prin care a informat despre ședința de judecată stabilită pentru 03 iulie 2018 (f.d. 118).

Succesiv, completul de admisibilitate apreciază ca fiind inacceptabile criticile recurenteii în partea începutului calculării termenului de adresare în judecată, precum și că publicarea încheierii Curții Supreme de Justiție pe pagina web nu-i este opozabilă, deoarece conform Codului de procedură civilă nu avea obligația de a se informa de pe pagina web despre rezultatul examinării recursului.

În acest sens, este notabil faptul că, în conformitate cu art. 440 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data emiterii și se transmite tuturor participanților la proces și reprezentanților acestora.

În sensul autentic al normei precitate, coroborată cu dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recurenta SRL „Autotransconstruct” urma să se folosească cu buna-credință de drepturile sale procedurale și avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și, cunoscând data examinării chestiunii admisibilității recursului declarat împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, să se intereseze de rezultatul acesteia, întru respectarea termenelor procedurale. Respectiv, aceasta trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă,

interesându-se la 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție, inclusiv prin intermediul paginii web a Curții Supreme de Justiție, de soarta recursului declarat.

În altă ordine de idei, nu poate fi acceptat nici faptul că recurenta face parte din pătura civilă și nu are studii în domeniul jurisprudenței. Or, prin prisma principiului *nemo censetur ignorare legem*, necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece SRL „Autotransconstruct” nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat SRL „Autotransconstruct” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce SRL „Autotransconstruct” a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție
dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Autotransconstruct” împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan